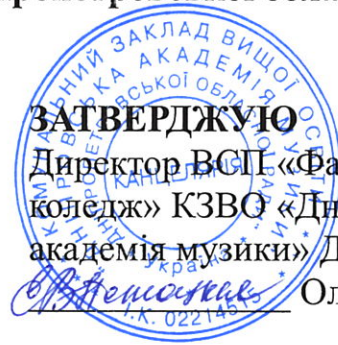

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена Потоцька
Олена Потоцька

«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ФОРТЕПІАНО»**

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Дніпро
2025**

Розробник: доктор мистецтва Павло Гмирін.

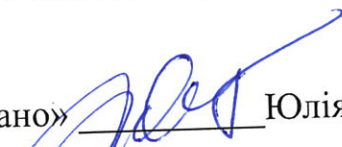
Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Спеціалізоване фортепіано» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025-2026 навчального року (на основі повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОПП Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Спеціалізоване фортепіано» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

Голова ради Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Спеціалізоване фортепіано» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Фортепіано» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «27» серпня 2025 року).

Голова циклової комісії «Фортепіано» Юлія ЖИТНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 11	Галузь знань – 02 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 330	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Курси – I - III
Тижневих годин: аудиторних – 2; самостійних – 1	Освітньо-професійна програма - «Музичне мистецтво»	Семестри – I - VI
Вид контролю – поточний, семестровий контроль 1 – 5 семестри; підсумковий контроль (екзамен – 6 семестр)	Рівень освіти – фахова передвища освіта	Індивідуальні заняття – 218 годин
	Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр	Самостійна робота 112 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета дисципліни «Спеціалізоване фортепіано» полягає у формуванні цілісної професійної підготовки музиканта через розвиток піаністичних навичок, необхідних для опанування музично-теоретичних, музично-історичних та фахових дисциплін, роботи з музичною літературою та їх подальшого застосування у практичній діяльності за спеціальністю. Виправити завдання

2.2 Завдання – оволодіння майбутніми музикантами-виконавцями практичними професійними навичками гри на фортепіано:

- Розвивати базові та спеціалізовані піаністичні навички, необхідні для професійної діяльності музиканта.
- Сформувати навички технічної майстерності, культури звуковидобування та правильного користування піаністичним апаратом.

- Сприяти оволодінням широкого спектру виконавських засобів виразності (динаміка, артикуляція, метроритм, темброутворення, голосоведення).
- Розуміти стилістичні, жанрові та інтерпретаційні особливості музичних творів.
- Знати основні музичні терміни та поняття, необхідні для роботи з нотним текстом і музичною літературою.
- Забезпечити практичну підготовку здобувачів для ефективного засвоєння музично-теоретичних, музично-історичних та профільних дисциплін.
- Виховувати художній смак, творчу індивідуальність та здатність до самостійного музичного мислення.
- Розуміти головні принципи сценічного артистизму та їх застосування у виконавській практиці.
- Вміти інтегрувати набуті знання й уміння у педагогічній, просвітницькій, науковій та творчо-виконавській діяльності.

2.3 Компетентності

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній//організаційно-творчій діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією.
СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

2.4. Програмні результати навчання (РН):

РН 3 Грати на фортепіано, оволодівши основними видами технічних прийомів, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

3. Програма навчальної дисципліни

Інструктивно-технічний матеріал (гами, етюди на різні види техніки, вправи).

- Вивчення аплікатури та практичне засвоєння гамм різних тональностей та у різних фактурних викладеннях.
- Ознайомлення з темброво-динамічними можливостями інструмента.
- Аналіз технічних та фізіологічних особливостей піаністичного апарату.
- Виконання вправ на різні види техніки.

Поліфонічні твори різних епох: робота над артикуляційною та динамічною диференціацією голосів.

- Головні принципи голосоведення.
- Артикуляційна, динамічна, інтонаційна складова виконання поліфонічного твору.
- Ознайомлення за різними жанрами та типами поліфонічних творів.

П'єси кантиленного характеру: опанування кантилени та принципів темброутворення.

- Робота над артикуляцією: legato, legatissimo, tenuto, non legato, staccato, portamento.
- Основні принципи вокалізації мелодії, агогіка.
- Робота над педалізацією.
- Аналіз кантиленних творів різних епох та жанрів.
- Інтерпретаторський аналіз, метод порівняння в контексті ознайомлення аудіо та відео записів.

Ознайомлення з творами українських та зарубіжних композиторів XIX-XX століть.

- Зарубіжні композитори ХІХ-ХХ століття.
- Ознайомлення с репертуаром українських композиторів ХІХ-ХХ століть.
- Ознайомлення з основними характеристиками імпресіонізму.
- Фонізм, фонічна глибина, тембро-динаміка та характер звуковидобування в контексті стилю.

Твір значної складності: робота над циклами, принципи архітектоніки у процесі формоутворення різних жанрів.

- Ознайомлення з еволюцією та головними характеристиками крупних форм.
- Форма сонатне Allegro, старовинна соната, варіації, рондо.
- Піаністичні засоби формоутворення, художньо-образна драматургія.

Програма навчальної дисципліни «Спеціалізоване фортепіано» розроблено для здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр. Репертуарний список сформовано за дотриманням принципу зростаючого рівня складності, та включає твори українських та зарубіжних композиторів.

I курс	
I семестр	II семестр
листопад (поточний контроль) Твір великої форми(соната віденських класиків) Етюд Гами та арпеджіо	березень (поточний контроль) Твір великої форми(соната віденських класиків) Етюд Гами та арпеджіо
грудень (семестровий контроль) Поліфонічний твір, п'єса композитора від епохи романтизму до сучасності.	червень (семестровий контроль) Поліфонічний твір, п'єса композитора від епохи романтизму до сучасності включаючи твір українського композитора.

II курс		III курс	
III семестр	IV семестр	V семестр	VI семестр

листопад (поточний контроль) Твір великої форми (соната віденських класиків) Етюд	березень (поточний контроль) Твір великої форми(соната віденських класиків) Етюд.	листопад (поточний контроль) Поліфонічний твір Велика форма П'єса значної складності.	березень (поточний контроль) Два будь-яких твори з екзаменаційної програми
грудень (семестровий контроль) Поліфонічний твір П'єса композитора від епохи романтизму до сучасності.	червень (семестровий контроль) Поліфонічний твір П'єса композитора від епохи романтизму до сучасності, включаючи твір українського композитора.	Грудень (семестровий контроль) Два будь-яких твори з екзаменаційної програми	травень атестація у формі екзамену Поліфонічний твір Велика форма П'єса значної складності, включаючи твір українського композитора.

Орієнтовний програмний список

I семестр

Й. С. Бах
А. Скарлатті
М. Мошковський
К. Дебюсі

Триголосна інвенція ля мінор.
Соната сі мінор.
Етюд №6 фа мажор, Тв. 72.
Дитячий куточок.

II семестр

Й. С. Бах
Л. ван Бетховен
М. Клементі
Ф. Мендельсон

Французька сюїта до мінор (окремі частини).
Соната №1 фа мінор, 1 частина.
Етюд №4 соль мажор.
Пісня без слів мі бемоль мажор №20.

III семестр

Г. Гендель
Ф. Blumenfeld
В. А. Моцарт

Фуга соль мінор, HWV 605
Етюд №1 ре мінор, тв. 29.
Соната №16 до мажор К 545, I частина

М. Равель

«Менует Антик»

IV семестр

Г. Гендель Сюїта №7 соль мінор (окремі частини)
Й. Гайдн Соната соль мажор, Ноб. XVI:8
К. Дебюсі «Місячне сяйво» з Бергамаської сюїти
В. Косенко «Втіха»

V - VI семестр

Й. С. Бах Прелюдія та fuga фа дієз мажор. I том ДТК.
Л. Бетховен Соната №24 Фа дієз мажор, тв. 78. I частина
Ф. Шопен Ноктюрн до дієз мінор, тв. посмертний
Н. Нижанківський Вальс до дієз мінор

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лек-ції	Практ.	Лабор	Індив	Сам.р
Тема 1. Інструктивно-технічний матеріал (гами, етюди на різні види техніки, вправи).	42				28	14
Тема 2. Поліфонічний твір епохи бароко: робота над артикуляційною та динамічною диференціацією голосів	42				28	14
Тема 3. П'єса кантиленного характеру: опанування кантиленного характеру, та принципів темброутворення.	41				27	14
Тема 4. Крупна форма: головні принципи порівняльного інтерпретаційного аналізу	41				27	14
Тема 5. П'єса віртуозного характеру: опанування різних типів техніки, ліктьових, кистьових та пальцевих штрихів	41				27	14
Тема 6. Ознайомлення з творами українських композиторів XIX століття	41				27	14
Тема 7. Ознайомлення з творчістю імпресіоністів, та зарубіжних композиторів XX століття	41				27	14

Тема 8. Твір значної складності: робота над циклами, принципи архітектоніки у процесі формоутворення різних жанрів	41				27	14
Усього годин	330				218	112

I – III курси
I, II, III, IV, V, VI семестри (семестровий контроль)
Протягом семестру
1. Поліфонічний твір (старовинна, сучасна музика); 2. Твір великої форми (варіації, сюїта, соната); 3. Одна-дві різнохарактерні концертні п'єси; 4. Етюди різної складності

IV курс	
VII семестр (семестровий контроль)	VIII семестри (атестація у формі екзамену)
Протягом семестру	Протягом семестру
Поліфонічний твір Твір великої форми. П'єса значної складності.	Поліфонічний твір Твір великої форми. П'єса значної складності.

5. Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми індивідуальних занять

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Інструктивно-технічний матеріал (гами, етюди на різні види техніки, вправи).	28
Тема 2. Поліфонічний твір епохи бароко: робота над артикуляційною та динамічною диференціацією голосів	28
Тема 3. П'єса кантиленного характеру: опанування кантиленного характеру, та принципів темброутворення.	27
Тема 4. Крупна форма: головні принципи порівняльного інтерпретаційного аналізу.	27
Тема 5. П'єса віртуозного характеру: опанування різних типів техніки, ліктьових, кистьових та пальцевих штрихів	27
Тема 6. Ознайомлення з творами українських композиторів ХІХ століття	27
Тема 7. Ознайомлення з творчістю імпресіоністів, та зарубіжних композиторів ХХ століття	27
Тема 8. Твір значної складності: робота над циклами, принципи архітектоніки у процесі формоутворення різних жанрів	27
Усього годин	218

8. Самостійна робота

<i>№</i>	<i>Теми</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1.	Інструктивно-технічний матеріал (гами, етюди на різні види техніки, вправи).	14
Тема 2.	Поліфонічний твір епохи бароко: робота над артикуляційною та динамічною диференціацією голосів	14
Тема 3.	П'єса кантиленного характеру: опанування кантиленного характеру, та принципів темброутворення.	14
Тема 4.	Крупна форма: головні принципи порівняльного інтерпретаційного аналізу.	14
Тема 5.	. П'єса віртуозного характеру: опанування різних типів техніки, ліктьових, кистьових та пальцевих штрихів	14
Тема 6.	Тема 6. Ознайомлення з творами українських композиторів ХІХ століття	14

Тема 7.	. Ознайомлення з творчістю імпресіоністів, та зарубіжних композиторів ХХ століття	14
Тема 8.	Твір значної складності: робота над циклами, принципи архітекtonіки у процесі формоутворення різних жанрів	14
Усього годин		112

9. Індивідуальні завдання

№	Завдання
1.	Запропонувати виконавський аналіз технічних, художньо-образних складностей обраного твору.
2.	Самостійно скласти програму на півріччя, відповідно особистим здібностям, індивідуальним навичкам та стратегії навчання.
3.	Визначити педагогічні складнощі у роботі над актуальними творами з урахуванням технічного рівня учня.
4.	Зробити виконавський аналіз академічного концертного виступу та спланувати алгоритм роботи над помилками.
5.	Зробити виконавський аналіз концертного виступу
6.	Змодельовати проблемні ситуації та умови публічного виступу в класі або у концертному залі та шляхи їх вирішення.
7.	Запропонувати особистий погляд на ролі виконавських засобів виразності.
8.	Підготувати виступ лекції-концерту або музичної бесіди, концерту з педагогічними анотаціями.
9.	Співставити результати власної інтерпретації з художньою інтерпретаційною моделлю музичних творів інших виконавців
10	Провести аналіз редакцій актуальних творів, сформулювати особистий погляд .

10. Методи та технології навчання

Під час проведення занять використовуються такі методи:

1. У процесі роботи над художньо-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:

- репродуктивні,
- проблемні,
- інтерпретаційні,
- метод музичних узагальнень.

Методи контролю

Контрольні заходи включають поточний, семестровий та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться у формі концертного виступу з метою оцінки результатів навчання та включає:

- виконання твору з повторного або самостійно опанованого репертуару;
- виконання інструктивно-технічного матеріалу;
- прослуховування програми академічного концерту;
- прослуховування програми семестрового іспиту

Семестровий контроль

Семестровий контроль передбачає виконання творів програмного репертуару, що визначені в розділі «Структура навчальної дисципліни».

Форма семестрового контролю – залік.

Залікове виконання творів з учбового репертуару кожним здобувачем наприкінці кожного семестру здійснюється у формі відкритого виступу. При оцінюванні фортепіанного виконавства враховуються такі вимоги:

- фактурно-технічні
- стильові
- жанрові
- художні
- формо-структурні
- відповідність до рівня складності
- зростання піаністичної бази
- творчий підхід до виконання

Здобувач отримує оцінку за виконання усіх розділів програми, що визначені вимогами.

Результати поточного та семестрового контролю сумуються. Оцінка за семестр виводиться як середня.

Підсумкова атестація у формі екзамену – здійснюється з метою підведення підсумків даного навчального курсу та включає виконання твору крупної форми, поліфонічного твору та п'єси значної складності.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих **програмних результатів навчання** концертні виступи та анотації.

Під час оцінювання обов'язково враховується індивідуальна освітня траєкторія кожного здобувача освіти, відповідно до його психофізіологічних здібностей. При оцінюванні також враховується змістовність, інформаційність та логічна структура анотацій.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти визначаються положенням про систему оцінювання якості навчальних досягнень здобувачів освіти в Дніпровській академії музики.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни:

Рівень компетентності	Рівнева оцінка	I-II курс	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
I. Початковий	Недостатньо	1	F	Виконавець не орієнтується у нотному тексті; ритм спотворений; численні зупинки; техніка на дуже низькому рівні; педаль використовується вкрай некоректно, або зовсім не використовується; Фактура не опрацьована, поліфонічні голоси не розрізняються; звук грубий, без контролю; тембр одноманітний; інтонування відсутнє; художній образ відсутній.
	Незадовільно	2	FX	Часткове відтворення нотного тексту; ритм неправильний з постійними помилками; технічні труднощі роблять виконання неможливим; педаль використана невірною; фактура нечітка; тембр бідний; інтонування відсутнє; звук невиразний; відсутнє відчуття стилю; художній образ зруйнований.

Рівень компетентності	Рівнева оцінка	I-II курс	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
		3		Текст і ритм впізнавані, але з великою кількістю помилок; техніка нестійка; педаль використовується хаотично; фактура спрощена; тембр одноманітний; інтонування слабке; звук жорсткий; художній образ невиразний.
II. Середній	Достатньо	4	E	Текст і ритм загалом відтворюються, але з численними похибками; техніка дуже обмежена; педаль застосована невдало; фактура плоска, поліфонія не виокремлюється; тембр обмежений; інтонування мінімальне; звук нерівний; інтерпретація схематична.
	Задовільно	5	D	Нотний текст відтворюється з помітними неточностями; ритм відносно збережений; техніка базова; педаль використовується, але некоректно; фактура опрацьована по спрощеній схемі; поліфонія майже не відчувається; тембр бідний; інтонування поверхове; звук нерівний; образ передано частково.
		6		Текст і ритм відтворено загалом правильно, але з окремими помилками; техніка достатня для виконання; педаль використовується, але не точно; фактура пізнається; поліфонія слабка; тембр обмежений; інтонування фрагментарне; звук недостатньо якісний; образ передано неповно.
III. Достатній	Добре	7	C	Текст і ритм відтворені досить точно; техніка впевнена з поодинокими труднощами; педаль використовується коректно, хоча без посилення художнього образу; фактура опрацьована досить непогано; поліфонія частково відокремлена; тембр різноманітний; інтонування достатнє; звук якісний,

Рівень компетентності	Рівнева оцінка	I-II курс	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
				але не завжди рівний; художній образ простежується, але переданий не в повній мірі.
		8	B	Текст і ритм точні; техніка на доброму рівні; педаль використана грамотно; фактура передана вірно; поліфонія добре відчутна; темброве різноманіття на доброму рівні; інтонування простежується, але не досить виразне; звук досить м'який, контрольований; художній образ цілісний, але не достатньо яскравий; стилістичні характеристики намічені.
	Дуже добре	9	B	Текст і ритм повністю та точно відтворено; техніка вільна, з незначними похибками; педаль використовується грамотно й музично; фактура виразна, багат шарова; поліфонія чітка; тембр барвистий і різноманітний; інтонування виразне; звук дуже доброї якості; образ стилістично переконливий, є елементи власної інтерпретації.
IV. Високий	Відмінно	10	A	Текст і ритм повністю та точно відтворено; техніка вільна; педаль використовується художньо; прослуховуються всі шари фактури, поліфонія якісна; тембр різноманітний; інтонування тонке; звук контрольований; образ глибокий, стилістично точний.
		11		Виконання артистичне; техніка вільна й блискуча; педаль застосована тонко; фактура передана багат шарово; поліфонія виразна; тембр вишуканий; інтонування вокальне; звук високої культури; стилістичні характеристики ясні, переконливі; художній образ цілісний, глибокий.

Рівень компетентності	Рівнева оцінка	І-ІІ курс	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
		12		Виконання на рівні високої майстерності; техніка вільна й віртуозна; художнє використання педалі; фактура багатопланова, поліфонія повністю розкрита; багате темброве різноманіття; інтонування тонке й вокальне; звук контрольований, благородний, вишуканий; художній образ яскравий, глибокий, має індивідуальну інтерпретацію.

12. Методичне забезпечення

- 12.1. Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціалізоване фортепіано».
- 12.2. Силабус навчальної дисципліни «Спеціалізоване фортепіано».
- 12.3. Методична розробка щодо вивчення технічного матеріалу.
- 12.4. Рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти.
- 12.5. Друковані та електронні матеріали

Орієнтовний репертуарний список

Поліфонічні твори

Бах Й.С. Двуголосні та триголосні інвенції; Прелюдії та Фуги ДТК; Французькі, Англійські сюїти та Партити; Токати; Дуети; Фантазії та Фуги; Капричіо; Хоральні прелюдії (обр.Бузоні); Сонати a-moll та D- dur; Токати та Фуги для органу (обр.Таузіга). Токати та Фуги для органу (обр.Бузоні).
 Бібік В.С 24 Прелюдії та фуги.
 Гендель Г.Ф. Сюїти.
 Подвала В.Д. Прелюдія та фуга.
 Рейха А. 34 Прелюдії та фуги.
 Скорик М. 12 прелюдій та фуг.
 Гіндеміт П. "Ludus tonalis".
 Черні К. Прелюдії та фуги.
 Яковчук О.М. 24 Прелюдії та фуги.

Твори великої форми

Бах Й.С. Концерти; Сонати, Варіації
 Бах Ф.Е Сонати.
 Бетховен Л. Сонатини, Сонати, Варіації, Концерти № 1,2,3.

Вебер К.М. Сонати; Концертштюк.
Гайдн Й. Сонати, Варіації.
Клементі М. Сонатіни, Сонати.
Мендельсон Ф. «Серйозні варіації»; Концерти.
Моцарт В. А. Сонатіни, Сонати, Варіації, Концерти.
Равель М. Сонатина.
Шопен Ф. Концерти; Варіації.
Шуман Р. Концерт; Варіації на тему АВЕГГ; Варіації на тему Клари Вік.
Барвінський В.О. Соната.
Борткевич С.Е. Соната №2.
Верещагін Я. Соната.
Жук О.А. Соната для фортепіано „Героїчна”.
Ковач. І.К. Концертіно для двох фортепіано.
Коломієць А.О. Варіації на тему Л.М. Ревуцького.
Лятошинський Б.М. Соната-балада.
Ревуцький Л.М. Соната №1 сі мінор.
Сильвестров В.В. Сонати для фортепіано.
Шамо Ю.І. Соната №3.
Шукайло Л. Сонати.

Концерти

Білаш О.І. Концерт № 2 для фортепіано з оркестром.
Бортнянський Д.С. Концерт для чембало та струнного оркестру.
Карабиць І.Ф. Концерт № 2 для фортепіано з оркестром.
Лятошинський Б.М. - «Слов'янський концерт».
Ревуцький Л.М. Концерти.
Скорик М.М. Концерти №1, 2, 3 для фортепіано з оркестром.
Фільц Б. Концерт.
Штогаренко А.Я. Симфонічні танці для фортепіано з оркестром. Концерт для фортепіано з оркестром. Концертіно для фортепіано з оркестром.

Етюди

Клементі М. (Таузіг К.) Вибрані етюди.
Крамер Н. 60 етюдів (ред.Г.Бюлова).
Геллер Г. 15 етюдів.
Лешгорн Ф. Етюди тв.60
Мошелес Н. Етюди тв.70.
Кесслер Й.К. Етюди тв.20.
Черні К. (ред. Г. Гермер) 50 етюдів.
Черні К. Етюди тв.299, тв.740.
Куллак Г. Октавні етюди тв.48.
Мендельсон Ф. Етюди тв.104 ; «Вічний рух».тв.119.
Ліст Ф. Юнацькі етюди тв.1; Концертні етюди; Етюди по Паганіні .
Мошковський М. Етюди тв.72.

Дебюссі К. 12 етюдів.
Блуменфельд Ф. 24 Концертні етюди тв.3, 29.
Макдавелл Е. Концертні етюди.
Борткевич С. Етюди.
Сильванський М.Й. Концертний етюд.
Косенко В. Одинадцять етюдів у формі старовинних танців; Етюди тв.8.
Дебюссі К. 12 етюдів.
Сен-Санс К. Етюди
Шопен Ф. Етюди тв.10 тв.25.
Шуман Р. Етюди по Паганіні.

П'єси

Скарлатті Д. Сонати.
Моцарт В. Рондо; фантазії c-moll; d-moll.
Гайдн І. Andante f-moll.
Бетховен Л. Andante F-dur; Рондо тв.51; Рондо-капричіо тв.129; Багателі тв.33.
Шуберт Ф. Експромти тв.90, тв.142; Музичні моменти тв.94.
Шуберт Ф.-Ліст Ф. тв.59 Пісні.
Шопен Ф. Експромти; Рондо; Полонези; Вальси; Ноктюрни; Прелюдії.
Шуман Р. Дитячі сцени тв.15; Новелети тв.21; Лісові сцени тв.82; Фантастичні п'єси тв.12; Інтермеццо тв.4; "Метелики" тв.2; Нічні сцени тв.23.
Брамс Й. Капричіо і інтермеццо тв.116, 117, тв.118 тв.119.; балада тв.10 № 1; Рапсодії тв.79.
Ліст Ф. "Втіхи"; "Забуті вальси"; Колискова Fis-dur; Тарантела "Венеція і Неаполь"; Балади; Угорські Рапсодії; "Лорелея"; Ноктюрни; Капелла Вільгельма Телля; Гондол'ера; "Женевські дзвони"; Транскрипції.
Медельсон Ф. Пісні без слів; Фантазія тв.28; Рондо-каприччиозо.
Дворжак А. Гумореска тв.101; «Спогад» тв.86 № 6.
Вебер К. «Блискуче рондо».
Вілла-Лобос Е. Полішинель.
Гріг Е. «Ліричні п'єси».
Дебюссі К. Дитячий куточок.
Равель М. Пavana.
Гершвін Дж. Прелюдії.
Мессіан О. Вибрані п'єси для фортепіано.
Барвінський В.О. Прелюдії; Сюїта на українські народні теми; Шість мініатюр на українські народні теми; Пісня, Серенада, Імпровізація; Листок з альбому; «Лемківська сюїта».
Борткевич С.Е. Прелюдії; «Втіхи»; «Плачі»; Етюди.
Вериківський М.І. «Волинські акварелі»; 14 маленьких Прелюдій.
Верещагін Я. «Музика рустика».
Годзяцький В.О. Характерні сцени. 7 п'єс для фортепіано.
Дичко Л.Г. «Українська писанка».

Задерацький В.В. «Порцелянові чашки».
 Карабиць І.Ф. Прелюдії.
 Караманов А.С. Музика № 1 для фортепіано; Музика № 2 для фортепіано; Три прелюдії; Триптих.
 Колесса М.Ф. «Осінній етюд»; Три коломийки.
 Колодуб Ж.Ю. «Акваріум пана Левка»; Токата.
 Кос-Анатольський А. «Буковинська сюїта», «Гірська Легенда», «Козацькі могили».
 Косенко В.С. Дві поеми-легенди тв.12; Вальс; Поема «Бажання»; «Одинадцять етюдів у формі старовинних танців» тв.19; Етюди тв.8.
 Костін О.В. "Російський лубок"; Етюди-картини.
 Людкевич С.П. 12. Вибрані твори.
 Лисенко М.В. «Українська сюїта»; «Думка-шумка»; 2 Концертних Вальси, 2 Полонези, «Пісні без слів»; «Гавот», 2 Баркароли .
 Лятошинський Б.М. "Відображення"; Балада; Прелюдії тв.38, тв.44.
 Пацукевич В.О. 7 концертних п'єс для фортепіано.
 Польський І. 24 колядки.
 Ревуцький Л.М. Прелюдії тв.4, тв.7; «Пісня».
 Сильванський М.Й. Концертний етюд; Прелюдії.
 Сильвестров В.Г. «Музика у стилі кітч»; «Музика у старовинному стилі»; «Багателі».
 Степовий Я.С. Фортепіанні твори.
 Фільц Б.М. Твори для фортепіано.
 Шамо І.Н. Прелюдії; «Гуцульські акварелі»; «Картини російських живописців».
 Шамо Ю.І. Токата. Соната №3.
 Штогаренко А.Я. Поеми; Етюди-картини; Прелюдії.
 Шукайло Л.Ф. Токата-кампа; Прелюдії.

13. Рекомендована література

Основна

1. Бурбан М. І. Фортепіанна творчість М. Скорика: особливості виконавського стилю. *Українська музична культура*. 2021. № 1–2. 45–56 с.
2. Іванова К. Д. Фортепіанна спадщина Я. Степового. *Збірник статей*. 2021. 150–162 с.
3. Коваль А. Р. Особливості виконавської манери піаністів-романтиків. *Українська музикологія*. 2022. № 2. 88–97 с.
4. Макарова Л. К. Педагогічні принципи Г. Г. Нейгауза у сучасному фортепіанному мистецтві. *Наукові записки Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*, 2023. Т. 3. 110–121 с.
5. Михайленко О. С. Віртуозний стиль Ф. Ліста та його вплив на українських піаністів. *Наукові праці*. 2020. № 1. 34–45 с.

6. Олійник І. В. Виконавські аспекти фортепіанних сонат М. Лисенка. *Науковий вісник*. 2023. № 5. 190–201 с.
7. Панасенко Н. А. Інтерпретація творів сучасних композиторів: новітні підходи. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. 2022. № 1. 78–89 с.
8. Савицька О. Г. Історично інформоване виконавство в Україні: від теорії до практики. *Науковий вісник*, 2024. № 1. 50–60 с.
9. Гаркуша Л.І., Економова О.С. Формування професійних навичок і вмінь студентів на заняттях з основного музичного інструмента (фортепіано): навч.-метод. посіб. Київ: Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2013. 100 с.
10. Жигінас Т.В. Методичні засади підготовки майбутніх учителів музики до концертно-освітньої діяльності серед дітей та юнацтва: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2007. 220 с.
11. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (XIV–XVIII ст.). Тернопіль: СМП «Астон», 1998. 299 с.
12. Лісовий В.А., Мельничук Я.М., Бойчук І.І. Основний музичний інструмент (фортепіано): навч.-метод. посіб. Чернівці: Рута, 2007. 69 с.
13. Некрасов Ю. Комплексне навчання гри на фортепіано: навч.-метод. посіб. Одеса: Астропринт, 2000. 148 с.
14. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки: метод. посіб. Тернопіль: СМП «Астон», 2000. 68 с.
15. Склярів О.Д. Методика викладання курсу фортепіано (формування і розвиток виконавських навичок учнів): навч. посіб. Харків: ХДАК, 2002. 192 с.
16. Фоміна Т.М. Стильові принципи фортепіанного виконання і можливості індивідуальної виконавської інтерпретації. Одеса: Астропринт, 2014. 136 с.
17. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка: [для студ. вищ. навч. закл.]. Вид. 2-ге, допов. Київ: ДАКККиМ, 2008. 263 с.

Хрестоматійні та авторські збірки – ноти

1. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) XIV – XVIII ст. Тернопіль: СМП «АСТОН», 1998. 300 с.
2. Касьяненко Л. О. Класифікація фортепіанних штрихів як теоретичний інструмент освоєння піанізму. *Південноукраїнські мистецькі студії*. Наук. журнал. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 1.
3. Гат Й. Техника фортепьянной игры. Будапешт: Атэнзум, 1967. 244 с.
4. Bree M. Die Grundlage der Methode Leschetizky / Translated by Dr. T. H. Baker. New York, 1902. 98 p.
5. Czerny C. Piano forte School, op. 500, 3 volumes. London: R. Cocks, 1839. 130 p (34).
6. Alan Fraser. The Craft of Piano Playing a new approach to piano technique. Lanham, Maryland, and Oxford 2003 376 p.
7. Gyorgy Sandor. On Piano Playing Motion, Sound and Expression. Schimer Books a Division of Macmillan Co.,inc. New York. Collier Macmillan Publishers London. 121p.

8. Щербініна О. Актуальні проблеми сучасної фортепіанної освіти. Наукові записки тернопільського національного педагогічного університету. 2006 №9

Додаткова

1. Вектори розвитку загального та спеціалізованого фортепіано у форматі вищої музичної освіти України: зб. ст. Львів, 2019. 236 с.
2. Деменко Б. Робота піаніста над поліритмічними труднощами. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства. Київ: Муз. Україна, 1981. С. 51–61.
3. Михалюк А.М. Значущість українського фортепіанного мистецтва як засобу формування виконавської культури майбутніх учителів музики. Педагогічні науки. 2015. Вип. 126. С. 109–115.
4. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства: зб. ст. / ред. та упоряд. А.Й. Корженевський. Київ: Музична Україна, 1981. 116 с.
5. Польська І. Проблеми жанрової типології фортепіанного виконавства. Культура України. Мистецтвознавство. Харків, 2000. Вип. 6. С. 171–180.
6. Регіональна науково-практична конференція «Загальне та спеціалізоване фортепіано: концертно-виконавський та дидактичний аспекти»: тези, 19 лют. 2019 р. / упоряд. З.С. Жмуркевич, Н.М. Посікіра-Омельчук. Львів: ЛНМА ім. М.В. Лисенка, 2019. 86 с.
7. Рябуха Н. Відображення романтичного звуковідчуття світу у фортепіанних творах Ф. Шопена і Ф. Ліста. Культура України: зб. наук. пр. Харків: ХДАК, 2016. Вип. 53. Сер. Мистецтвознавство. С. 18–28.
8. Рябуха Н. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ – поч. ХХІ ст. Харків: Бровін О.В., 2016. 334 с.
9. Рябуха Н. Звукообраз як концепт у пізній фортепіанній творчості Л. Бетховена. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Харків: ТОВ «С.А.М.», 2015. Вип. 45: Бетховен terra incognita. С. 171–186.
10. Рябуха Н. Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації. Харків: Бровін О.В., 2010. 258 с.
11. Смородський В.І. Методичні рекомендації студентам при виконанні етюдів-картин С. Рахманінова. Художньо-педагогічні читання: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 2007. С. 48–53.
12. Смородський В.І. Розвиток стильового слуху учнів на основі жанрового підходу. Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. Сер. №14: Теорія і методика мистецької освіти. Київ, 2015. Вип. 17 (22). С. 129–132.
13. Таран І.М. Методичні засади подолання ритмічних труднощів у фортепіанних творах. Соціум, наука, культура, мистецтво: зб. матеріалів наук. конф. Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012. С. 290–291.
14. Чернявська М.С. Муціо Клементі: «Прогрес фортепіано – імітація оркестру...». Культура України. Мистецтвознавство. Харків, 2000. Вип. 6. С. 149–159.

15. Загальне та спеціалізоване фортепіано: сьогодення та перспективи розвитку: тези Міжнар. наук.-творчої конф., 11 берез. 2020 р. / наук. ред.-упоряд. З. Жмуркевич. Львів: ЛНМА ім. М.В. Лисенка, 2020. 192 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека – www.libr.dp.ua
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
3. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
4. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/>
5. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
6. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>
7. Українська музична енциклопедія. Видання ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. К., 2008-2016.
8. Відео лекції: Malcolm Bilson. <https://surli.cc/rsjglt>, Robert Levin.
<https://surl.lu/rbmkql>, Andras Schiff
<https://www.youtube.com/watch?v=2KRpwgBlrq0>.